

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "ประสิทธิผลของการประชาสัมพันธ์ ต่อความรู้ ทักษะ และ การยอมรับการปฏิรูปการศึกษาของครูในเขตกรุงเทพมหานคร" ในครั้งนี้ แบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ศึกษากระบวนการประชาสัมพันธ์การปฏิรูปการศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เพื่อนำข้อมูลมาสรุปและรวบรวมเป็นประเด็นเกี่ยวกับกระบวนการประชาสัมพันธ์ ส่วนที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาพฤติกรรม การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และการยอมรับการปฏิรูปการศึกษาของครูในเขต กรุงเทพมหานคร จำนวน 402 คน โดยมีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

ส่วนที่ 1 สรุปผลการวิจัยการศึกษากระบวนการประชาสัมพันธ์เรื่องการปฏิรูปการศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.)

1. การแสวงหาข้อมูล

การหาข้อมูลสำหรับการวางแผนการโฆษณาและประชาสัมพันธ์นั้นมาจาก รายงานสรุปผลการติดตามความก้าวหน้าของการปฏิรูปการศึกษา ที่ดำเนินมาครบ 1 ปี ตั้งแต่ ประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งพบว่า ผลการเปรียบเทียบการรับรู้ ข่าวสารการปฏิรูปการศึกษาของประชาชนที่มีการศึกษาสูงมีการรับรู้ที่ถูกต้องกว่าประชาชนที่มีการศึกษาน้อย ดังนั้นจึงจำเป็นต้องวางแผนและกำหนดยุทธศาสตร์การสื่อสารโฆษณาและประชาสัมพันธ์ให้ครอบคลุมประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมายและทุกสาขาอาชีพ ให้เกิดการรับรู้ข้อมูล ข่าวสารที่ถูกต้องตรงกันอย่างทั่วถึง เพื่อสร้างความตระหนักและกระตุ้นให้ประชาชนให้ความสำคัญและสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษาของชาติ

2. วัตถุประสงค์ แนวทาง และกลยุทธ์ที่สำคัญ

1. สร้างกระแส กระตุ้น และโน้มน้าวให้ประชาชนของประเทศชาติเกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อการปฏิรูปการศึกษาตามแนวของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ว่าสามารถที่จะพัฒนาคนไทยให้เป็นคนดี เก่ง และมีความสุข โดยผ่านสื่อมวลชนอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ และดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ

2. เพื่อสื่อสาร โฆษณาและประชาสัมพันธ์การดำเนินการปฏิรูปการศึกษา ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ตลอดจนประชาชนทั่วไปทุกสาขาอาชีพ ได้รับความรู้ เข้าใจ มีทัศนคติที่ดี ยอมรับและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงการศึกษาที่จะพัฒนาคนไทยให้มีศักยภาพยิ่งขึ้น

3. เพื่อแสวงหาความร่วมมือจากบุคคล หน่วยงานทางการศึกษา/หน่วยงานอื่น ทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนสื่อมวลชน ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการปฏิรูปการศึกษา ของชาติให้เป็นผลสำเร็จ

4. เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติ และให้ความสำคัญกับหน่วยงานหรือบุคคลที่มีส่วน ร่วมในการนำการปฏิรูปการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ ให้ทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับรู้อย่างแพร่หลาย เพื่อ สร้างความตระหนักและเต็มใจที่จะเข้าร่วมกันปฏิรูปการศึกษาของชาติ

การกำหนดแนวทางและกลยุทธ์ ที่สำคัญของการประชาสัมพันธ์ คือ

1. กลยุทธ์ในการเลือกใช้สื่อและวางแผนสื่อ โดยการเน้นไปที่สื่อมวลชนเป็นสื่อ หลักในการประชาสัมพันธ์ โดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ และสื่อสิ่งพิมพ์ เนื่องจากสามารถ กระจายข่าวสารไปสู่กลุ่มเป้าหมายได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว นอกจากนี้ยังเน้นการใช้สื่อที่ เป็นการสื่อสารแบบ Two-way communication คือให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในรายการได้

2. การประชาสัมพันธ์ไปยังกลุ่มเป้าหมายโดยตรง คือ การส่งข้อมูล เอกสาร ข่าว สารโดยทางไปรษณีย์ เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติมีเครือข่ายครูที่เป็น สมาชิกอยู่ทั่วประเทศ และนอกจากนั้นยังใช้วิธีให้กลุ่มเป้าหมายเข้ามามีส่วนร่วมกับโครงการ ต่างๆ ทั้งกิจกรรม การจัดประชุม สัมมนา เป็นต้น

3. ใช้ต้นแบบจริงๆ ที่ประสบความสำเร็จเป็นผู้นำเพื่อเผยแพร่ข่าวสาร ทั้งโรงเรียนนำร่อง ครูต้นแบบ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเห็นว่าการปฏิรูปการศึกษาสามารถทำได้จริงๆ

4. กลยุทธ์ในการดำเนินงาน คือ ประสานงานกับหน่วยงานทางการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย ตลอดจนหน่วยงานอื่น เพื่อวางแผน และดำเนินการประชาสัมพันธ์เรื่องการปฏิรูปการศึกษา

3. การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย แบ่งเป็น 4 กลุ่มใหญ่ๆ คือ

1. ผู้บริหารสถานศึกษา
2. ครู
3. พ่อแม่ ผู้ปกครอง
4. ผู้เรียน

4. การเลือกใช้สื่อ สำหรับการประชาสัมพันธ์นั้น สื่อหลักที่เลือกใช้ คือ

1. สื่อวิทยุ
2. สื่อโทรทัศน์
3. สื่อสิ่งพิมพ์
4. สื่ออื่นๆ เช่น เอกสารเล่มเล็ก จดหมายข่าว เอกสารรวมบทความ แผ่นพับ

เป็นต้น

นอกจากสื่อดังกล่าวข้างต้นซึ่งเป็นสื่อหลักในการประชาสัมพันธ์แล้ว ยังมีสื่ออินเทอร์เน็ต และสื่อบุคคล ที่นำมาใช้ในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา

การเลือกซื้อสื่อ

ในการเผยแพร่ข่าวสารเรื่องการปฏิรูปการศึกษา ส่วนหนึ่งจะได้รับความร่วมมือจากสื่อมวลชนในการเผยแพร่ข่าวสาร แต่ส่วนหนึ่งจำเป็นต้องซื้อสื่อ โดยจะเลือกซื้อสื่อที่จำเป็นจริงๆ และเป็นสื่อที่เข้ากลุ่มเป้าหมายที่สนใจมากที่สุด

5. เนื้อหาหลัก รูปแบบ วิธีการนำเสนอ

เนื้อหาหลักที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์นั้น จะเน้นไปที่รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยใช้ครูต้นแบบ หรือครูที่คิดวิธีการจัดการเรียนการสอนแล้วประสบความสำเร็จ มาถ่ายทอดเทคนิค วิธีการ ผ่านทางสื่อต่างๆ

ยุทธศาสตร์ที่สำคัญในนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ คือ KAA

1. K – Knowledge คือ องค์ความรู้ในเรื่องของการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด
2. A – Attitude หรือเจตคติ คือ คนที่จะมาเป็นผู้เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ จำเป็นต้องมีเจตคติที่ดีต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งตรงจุดนี้จะนำไปสู่
3. A – Action คือ นำไปสู่การปฏิบัติ

6. วิธีการส่งข่าวประชาสัมพันธ์ จะมี 2 รูปแบบ คือ

1. การส่งข่าวประชาสัมพันธ์ไปยังสื่อต่างๆ โดยตรง โดยทางโทรสาร หรือทาง e-mail
2. การเชิญสื่อมวลชนมาทำข่าว

7. งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงาน

งบประมาณในการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ เป็นงบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ 2544 จำนวนเงิน 21,728,587 บาท

8. การประเมินผล

ในการประเมินผลเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษานั้น กลุ่มงานประเมินผล สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ทำหน้าที่เป็นผู้ประเมินผลตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งในส่วนของ การปฏิรูปการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้น ได้มีการประเมินกลุ่มผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของใกล้ชิดกับงานการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ในฐานะผู้สนับสนุน ครูผู้สอนในฐานะผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ และกลุ่มผู้เรียนในฐานะผู้ที่ได้รับผลจากการปฏิรูปการเรียนรู้โดยตรง โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ

นอกจากนั้นในการประเมินผลของแต่ละโครงการที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษาที่จัดขึ้น แต่ละหน่วยงานจะทำหน้าที่เป็นผู้ประเมินเองทั้งในส่วนของผลการจัดงาน และความพึงพอใจของผู้มาร่วมงาน โดยใช้แบบสอบถามแจกให้กับผู้มาร่วมงาน จากนั้นนำผลการประเมินที่ได้ไปปรับปรุงการทำงานในโครงการต่อไป

9. จุดอ่อน จุดแข็งของแผนการประชาสัมพันธ์ และการดำเนินงาน

จุดอ่อนของการประชาสัมพันธ์ คือ 1. เรื่องงบประมาณที่ได้ค่อนข้างน้อย แต่การประชาสัมพันธ์เรื่องการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยความต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ จึงจะเกิดการรับรู้และเข้าใจ ซึ่งต้องใช้งบประมาณค่อนข้างมาก 2. ระยะเวลาในการดำเนินงานค่อนข้างสั้น เนื่องจากการดำเนินงานแต่ละครั้งมีเวลาในการจัดค่อนข้างจำกัด จึงทำให้เวลาในการประชาสัมพันธ์นั้นน้อย โอกาสที่คนจะรู้เรื่องก็น้อยตามไปด้วย

ส่วนจุดแข็งในการทำงานประชาสัมพันธ์ คือ การประชาสัมพันธ์เรื่องการศึกษา มีหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งการทำงานแต่ละครั้งหน่วยงานต่างๆ จะประสานงานร่วมกัน มีการช่วยเหลือด้านการประชาสัมพันธ์ร่วมกัน

ส่วนที่ 2 สรุปผลการวิจัยการศึกษา การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และ การยอมรับ การปฏิรูปการศึกษาของครู

วัตถุประสงค์ในการวิจัย มีดังนี้

1. เพื่อศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และ การยอมรับ การปฏิรูป การศึกษาของครู
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากร การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และ การยอมรับ การปฏิรูปการศึกษาของครู

การวิจัยในส่วนนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ ครูในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 402 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Sampling) จากนั้นนำข้อมูลไปประมวลผลโดยใช้โปรแกรม SPSS สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ เพื่ออธิบายลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และ การยอมรับ การปฏิรูปการศึกษา ส่วนการทดสอบสมมติฐานนั้นใช้การหาค่าความแตกต่างโดยการทดสอบค่า t (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

1.1 ข้อมูลด้านลักษณะทางประชากร

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำนวน 402 คน เป็นครูในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นหญิงมากกว่าชาย ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 46 - 50 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายได้ระหว่าง 6,000 - 10,000 บาท มีประสบการณ์ในการเป็นครู 26 ปีขึ้นไป สังกัดละประมาณ 80 คน และส่วนใหญ่จะสอนในระดับประถมศึกษา

1.2 การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ โดยส่วนใหญ่มีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลมากที่สุด รองลงมาคือ สื่อโทรทัศน์ กิจกรรม สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ และอินเทอร์เน็ต ตามลำดับ

1.3 ปริมาณข่าวสารที่ได้รับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาระดับปานกลาง รองลงมาคือได้รับข่าวสารมาก และต่ำ ตามลำดับ โดยเรื่องที่กลุ่มตัวอย่างได้รับข่าวสารมาก คือ ความสำคัญของการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และ ความรู้เกี่ยวกับการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่วนเรื่องที่ได้รับข่าวสารน้อยที่สุด คือ การประกาศใช้ตราสัญลักษณ์ปฏิรูปการศึกษาระดับชาติ

1.4 ความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาในระดับปานกลาง รองลงมาได้แก่ระดับต่ำ และระดับสูง ตามลำดับ

1.5 ทักษะเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทักษะต่อการปฏิรูปการศึกษาเป็นกลาง รองลงมาคือ มีทักษะดีด้านบวก

1.6 การยอมรับการปฏิรูปการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับของการยอมรับการปฏิรูปการศึกษาระดับสูง รองลงมาคือ ระดับปานกลาง และระดับสูงมาก ตามลำดับ

2. การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1. ครูที่มีความแตกต่างทางลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา รายได้ ประสบการณ์ความเป็นครู ประเภทของสังกัดโรงเรียน และระดับชั้นที่สอนแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเรื่องการปฏิรูปการศึกษาต่างกัน

จากผลการวิจัยพบว่า

1.1 ครูในเขตกรุงเทพมหานครที่มีเพศแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน)

1.2 ครูในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอายุแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาจากสื่อในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน) แต่เมื่อพิจารณาแต่ละสื่อพบว่าครูที่มีอายุต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาจากสื่ออินเทอร์เน็ตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (เป็นไปตามสมมติฐาน)

1.3 ครูในเขตกรุงเทพมหานครที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน)

1.4 ครูในเขตกรุงเทพมหานครที่มีรายได้แตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาจากสื่อในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน) แต่เมื่อพิจารณาแต่ละสื่อพบว่าครูที่มีรายได้ต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาจากสื่ออินเทอร์เน็ตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 (เป็นไปตามสมมติฐาน)

1.5 ครูในเขตกรุงเทพมหานครที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน)

1.6 ครูในเขตกรุงเทพมหานครที่มีสังกัดแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (เป็นไปตามสมมติฐาน) แต่เมื่อพิจารณาในแต่ละสื่อแล้ว พบว่าครูที่มีสังกัดแตกต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาจากสื่อสิ่งพิมพ์ และอินเทอร์เน็ต ไม่แตกต่างกัน

1.7 ครูในเขตกรุงเทพมหานครที่สอนหนังสือระดับชั้นแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาจากสื่อบุคคลแตกต่างกัน (เป็นไปตามสมมติฐาน) แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละสื่อแล้ว พบว่าครูที่สอนหนังสือระดับชั้นแตกต่างกันแต่มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาจากสื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต และกิจกรรม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานข้อที่ 2. การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาของครู มีความสัมพันธ์กับความรู้ ทักษะ และการยอมรับการปฏิรูปการศึกษา
ผลการวิจัยพบว่า

2.1 การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาจากสื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคล อินเทอร์เน็ต และกิจกรรม ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน)

2.2 การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาจากสื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคล อินเทอร์เน็ต และกิจกรรม ไม่มีความสัมพันธ์กับทักษะเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน)

2.3 การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาจากสื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคล อินเทอร์เน็ต และกิจกรรม มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการปฏิรูปการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (เป็นไปตามสมมติฐาน)

สมมติฐานข้อที่ 3. ลักษณะทางประชากรมีความสัมพันธ์กับความรู้ ทักษะ และการยอมรับการปฏิรูปการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า

3.1 ครูในเขตกรุงเทพมหานครที่มีเพศแตกต่างกัน มีความรู้ ทักษะ และการยอมรับการปฏิรูปการศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน)

3.2 ครูในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอายุแตกต่างกัน มีความรู้ ทักษะ ไม่แตกต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน) แต่มีการยอมรับการปฏิรูปการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (เป็นไปตามสมมติฐาน)

3.3 ครูในเขตกรุงเทพมหานครที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความรู้ ทักษะ และการยอมรับการปฏิรูปการศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน)

3.4 ครูในเขตกรุงเทพมหานครที่มีรายได้แตกต่างกัน มีความรู้ ทักษะ ไม่แตกต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน) แต่มีการยอมรับการปฏิรูปการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (เป็นไปตามสมมติฐาน)

3.5 ครูในเขตกรุงเทพมหานครที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความรู้ ทักษะ และ การยอมรับการปฏิรูปการศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน)

3.6 ครูในเขตกรุงเทพมหานครที่มีสังกัดแตกต่างกัน มีความรู้ ทักษะ ไม่แตกต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน) แต่มีการยอมรับการปฏิรูปการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (เป็นไปตามสมมติฐาน)

3.7 ครูในเขตกรุงเทพมหานครที่สอนหนังสือระดับชั้นแตกต่างกัน มีความรู้ ทักษะ ไม่แตกต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน) แต่มีการยอมรับการปฏิรูปการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (เป็นไปตามสมมติฐาน)

สมมติฐานข้อที่ 4. ความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษามีความสัมพันธ์กับทัศนคติของครูต่อการปฏิรูปการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษามีความสัมพันธ์กับทัศนคติของครูต่อการปฏิรูปการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4

สมมติฐานข้อที่ 5. ความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษามีความสัมพันธ์กับการยอมรับการปฏิรูปการศึกษาของครู

ผลการวิจัยพบว่า ความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษามีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการยอมรับการปฏิรูปการศึกษาของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5

สมมติฐานข้อที่ 6. ทัศนคติต่อการปฏิรูปการศึกษามีความสัมพันธ์กับการยอมรับการปฏิรูปการศึกษาของครู

ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติต่อการปฏิรูปการศึกษามีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการยอมรับการปฏิรูปการศึกษาของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 6

สมมติฐานข้อที่ 7. การเปิดรับข่าวสารสามารถอธิบายเรื่องการยอมรับการปฏิรูปการศึกษาได้ดีที่สุด

ผลการวิจัยพบว่า ปริมาณข่าวสารด้านเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาที่ครูได้รับ เป็นตัวแปรที่สามารถอธิบายการยอมรับการปฏิรูปการศึกษาได้ดีที่สุด จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 7

อภิปรายผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ศึกษากระบวนการประชาสัมพันธ์เรื่องการปฏิรูปการศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.)

จากที่ได้ศึกษาถึงกระบวนการประชาสัมพันธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พบว่า มีการประสานงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ โดยแต่ละหน่วยงานจะทำหน้าที่ในการให้ข้อมูลที่ต้องการประชาสัมพันธ์ ไปยังศูนย์ประชาสัมพันธ์ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อมวลชนไปสู่กลุ่มเป้าหมาย นอกจากนี้ยังมีการประชาสัมพันธ์ไปยังกลุ่มเป้าหมายของแต่ละโครงการโดยตรง อาทิ โรงเรียนนำร่อง หรือครูในเครือข่าย เพื่อแจ้งข้อมูลไปถึงกลุ่มเป้าหมายได้โดยตรง

ในส่วนของกระบวนการประชาสัมพันธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติที่ได้สัมภาษณ์มานั้น ผู้วิจัยได้นำข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ถึงกระบวนการและผลของการประชาสัมพันธ์ โดยใช้ทฤษฎีการประชาสัมพันธ์ ของ แฟรงค์ เจฟกินส์ (Frank Jefkins) ซึ่งมี 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การสำรวจสถานการณ์

ในขั้นตอนนี้จะเป็นการหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์และประเมินสภาพปัญหา ซึ่งจะเห็นได้ว่าการวางแผนงานประชาสัมพันธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาตินั้น ได้สำรวจผลความก้าวหน้าของการปฏิรูปการศึกษาในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา ทำให้พบว่าการรับรู้ข่าวสารการปฏิรูปการศึกษานั้นประชาชนที่มีการศึกษาสูงจะรับรู้ได้มากกว่าประชาชนที่มีการศึกษาน้อย ดังนั้นตรงจุดนี้จึงเป็นปัญหาสำคัญที่นำไปสู่การวางแผนการประชาสัมพันธ์ต่อไป

2. การกำหนดวัตถุประสงค์

ในการกำหนดวัตถุประสงค์ ได้อาศัยข้อมูลจากผลการศึกษาความก้าวหน้าของการปฏิรูปการศึกษา และมีการศึกษากลุ่มเป้าหมายตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น ทำให้กำหนดและระบุวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจนว่ามีการประชาสัมพันธ์เพื่อ

1. สร้างกระแส กระตุ้น และโน้มน้าวให้ประชาชนของประเทศชาติเกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อการปฏิรูปการศึกษาตามแนวของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ว่าสามารถที่จะพัฒนาคนไทยให้เป็นคนดี เก่ง และมีความสุข โดยผ่านสื่อมวลชนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ และดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ

2. เพื่อสื่อสาร โฆษณาและประชาสัมพันธ์การดำเนินการปฏิรูปการศึกษา ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ตลอดจนประชาชนทั่วไปทุกสาขาอาชีพ ได้รับรู้ เข้าใจ มีทัศนคติที่ดี ยอมรับและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงการศึกษาที่จะพัฒนาคนไทยให้มีศักยภาพยิ่งขึ้น

3. เพื่อแสวงหาความร่วมมือจากบุคคล หน่วยงานทางการศึกษา/หน่วยงานอื่น ทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนสื่อมวลชน ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาของชาติให้เป็นผลสำเร็จ

4. เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติ และให้ความสำคัญกับหน่วยงานหรือบุคคลที่มีส่วนร่วมในการนำการปฏิรูปการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ ให้ทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับรู้อย่างแพร่หลาย เพื่อสร้างความตระหนักและเต็มใจที่จะเข้าร่วมกันปฏิรูปการศึกษาของชาติ

ซึ่งสอดคล้องกับหลักในการประชาสัมพันธ์ขององค์การรัฐบาล ว่ามีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้ประชาชนได้รู้การบริหารงานของรัฐ ยอมรับและสนับสนุนงานของรัฐ
2. เพื่อให้ประชาชนรับทราบข่าวสารการบริหารขององค์การหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ เพื่อประชาชนจะได้รับประโยชน์และให้ความร่วมมือ
3. เพื่อให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและความรู้สึกนึกคิดต่อผู้บริหาร
4. เพื่อสร้างความนิยมหรือความสัมพันธ์อันดีกับประชาชน
5. เพื่อโน้มน้าวชักจูงใจให้ประชาชนร่วมมือกับการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ
6. เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐและนำไปสู่การพัฒนาให้ดีขึ้น

7. เพื่อช่วยเผยแพร่ความก้าวหน้าด้านต่างๆ ในความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐ อันเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชน

3. การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย

ในการกำหนดกลุ่มเป้าหมายนั้น จะเห็นได้ว่าการที่แบ่งกลุ่มเป้าหมายเป็น 4 กลุ่ม คือ 1. ผู้บริหารสถานศึกษา 2. ครู 3. พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ 4. ผู้เรียน ได้แบ่งไว้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์ที่ตั้งไว้ คือ บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ตลอดจนประชาชนทั่วไปทุกสาขาอาชีพ กล่าวคือ คนทุกคนสามารถจัดอยู่ในกลุ่มเป้าหมายได้อย่างน้อย 1 กลุ่ม ตัวอย่างเช่น ผู้ที่มีอาชีพเป็นนักการเมือง แล้วมีบุตร ก็สามารถจัดอยู่ในกลุ่ม พ่อแม่ ผู้ปกครองได้

4. การกำหนดกิจกรรมและสื่อที่จะใช้

โดยการเลือกสื่อมวลชน อันได้แก่ สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ และสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งนับว่าเป็นสื่อที่เหมาะสม เพราะแนวคิดเรื่อง “การปฏิรูปการศึกษา” เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทุกคนในสังคม ไม่เฉพาะแต่คนในแวดวงการศึกษาเท่านั้น การที่จะผลักดันให้แนวคิดนี้สำเร็จลงได้ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยพลังขับเคลื่อนของทุกคน ดังนั้นจึงต้องสร้างให้เกิดกระแสแห่งความสนใจให้อยู่ในสังคม และคอยตอกย้ำกับคนในสังคมอยู่เสมอว่าการศึกษาคือเรื่องสำคัญสำหรับทรัพยากรบุคคลของประเทศ การใช้สื่อเพื่อให้เข้าถึงประชาชนได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว นั้น สื่อมวลชนจะทำหน้าที่ได้ดีที่สุด และเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายแม้จะมีความแตกต่างกันในปัจจุบันต่างๆ เช่น เพศ วัย อาชีพ และความแตกต่างด้านความรู้

ส่วนการเลือกสื่อโทรทัศน์ และสื่อวิทยุ จะเน้นรายการสด ที่สามารถให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในรายการได้ หรือใช้การสื่อสารแบบสองทาง (Two-way communication) จากแบบจำลองการสื่อสารของ วิลเบอร์ ชรามม์ (Wilbur Schramm) แสดงให้เห็นกระบวนการของการสื่อสารแบบสองทาง คือ มีการโต้ตอบกันระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร ทำให้ผู้ส่งสารทราบได้ว่าผลของการสื่อสารเป็นอย่างไร กลุ่มเป้าหมายมีความเข้าใจมากขึ้นเพียงใด ซึ่งในเรื่องของการปฏิรูปการศึกษานั้น เป็นเรื่องใหม่ที่คนส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจ การประชาสัมพันธ์จึงต้องเน้นให้คนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อซักถาม และตอบข้อสงสัยได้

นอกจากนั้นยังมีการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตผ่านทางเว็บไซต์ www.onec.go.th ซึ่งเป็นเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีความสำคัญยิ่งในยุคโลกาภิวัตน์ และเป็นสื่อที่ประชาชนให้ความนิยม

เนื่องจากสามารถค้นหาข้อมูลได้ตามความต้องการ สะดวก รวดเร็ว และข่าวสารมีความเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา สอดคล้องกับแนวคิดของ Newsom (2000) ที่ว่า World Wide Web ถูกสร้างเป็นสื่อใหม่และทันสมัยที่สุดสำหรับการประชาสัมพันธ์ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ แก่กลุ่มเป้าหมายให้สามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็วและตอบสนองความต้องการข้อมูลข่าวสารในระดับบุคคลได้เป็นอย่างดี และจะเห็นได้ว่าการที่นำสื่ออินเทอร์เน็ตมาใช้ในการประชาสัมพันธ์นั้น ทำให้ครูมีความสะดวกในการหาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้การสอนมากยิ่งขึ้น เพราะเว็บไซต์มีเนื้อหาเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเท่านั้น แต่ยังคงเชื่อมโยงไปยังเว็บไซต์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอีกมากมาย นอกจากนี้ในเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ยังได้นำเนื้อหา ข้อมูล ข่าวสาร การวิจัย หรือวิธีการจัดการเรียนการสอน ที่ได้เผยแพร่ทางสื่อต่างๆ นำมาลงในเว็บไซต์ เพื่อเป็นการต่อยอด และให้ประชาชนสามารถอ่านรายละเอียด กรณีที่ไม่สามารถติดตามจากสื่อมวลชนได้

จะเห็นได้ว่าการเลือกใช้สื่อประชาสัมพันธ์เรื่องการเรียนรู้การศึกษานั้น พบว่าใช้สื่อบุคคลเพียงเล็กน้อยเท่านั้น คือ ครูต้นแบบ ครูที่คิดค้นวิธีการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งครูเหล่านี้มีส่วนในการอธิบาย หรือเผยแพร่แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางไปสู่ครูท่านอื่นๆ แต่จากผลการวิจัย พบว่า ครูมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลในระดับต่ำ ถึงแม้ว่าสื่อบุคคลจะมีอิทธิพลอย่างสูงต่อการยอมรับและเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับทัศนคติและพฤติกรรม สอดคล้องกับแนวคิดของ Rogers และ Shoemaker (1971) ที่กล่าวว่า ในกรณีที่ต้องการให้บุคคลใดๆ เกิดการยอมรับสารนั้น ควรใช้สื่อบุคคลเป็นผู้เผยแพร่ข่าวสาร สื่อบุคคลนี้จะมีประโยชน์มากในกรณีที่ผู้ส่งสารหวังให้ผู้รับเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และพฤติกรรมในการรับสารนั้น นอกจากนี้สื่อบุคคลสามารถทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข่าวสารแบบบุคคลวิधि ซึ่งมีผลทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

5. การกำหนดงบประมาณ

การประชาสัมพันธ์เรื่อง “การปฏิรูปการศึกษา” ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐนั้น มีข้อจำกัดในเรื่องของงบประมาณ เมื่อเปรียบเทียบกับภารกิจที่ต้องใช้ในการโฆษณาและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเรื่องการศึกษา ให้กับประชาชนทุกกลุ่มอาชีพ ได้มีความรู้ ความเข้าใจ จนก่อให้เกิดความตระหนัก และเกิดการยอมรับการปฏิรูปการศึกษา ปัญหาเรื่องงบประมาณไม่เพียงพอนี้ เป็นปัญหาที่พบในหลายหน่วยงาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชลันทิพย์ ประดับพงษา (2543) ศึกษาเรื่อง “กระบวนการประชาสัมพันธ์โครงการ

การทำอากาศยานสุวรรณภูมิ" พบว่า งบประมาณไม่เพียงพอต่อการดำเนินการประชาสัมพันธ์โครงการ

สำหรับงบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ที่ได้รับน้อย อาจเนื่องจากลักษณะงานประชาสัมพันธ์ของส่วนราชการ ส่วนหนึ่งสามารถขอความร่วมมือจาก สื่อมวลชนและฝ่ายต่างๆ ในการเผยแพร่ข่าวสารได้ หากดูรายละเอียดของรายการที่ใช้ประชาสัมพันธ์ บางรายการ เช่น ข่าวเยาวชน ทางช่อง 7 หรือ รายการโลกกว้างทางการศึกษา FM 90 ที่ได้รับความร่วมมือ นอกจากนั้นจะเห็นได้ว่าทางสื่อมวลชนโดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ จะมีข่าวเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยในด้านการประชาสัมพันธ์

และเนื่องจากการดำเนินงานของราชการมีข้อจำกัดที่แสวงหากำไร จึงเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้งบประมาณที่ได้รับมีจำนวนจำกัด

6. การประเมินผล

ในขั้นตอนการประเมินผล จากผลการวิจัย พบว่า กลุ่มงานประเมินผล ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เป็นผู้ทำหน้าที่ในการประเมิน โดยเป็นการประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข หรือเป็นการประเมินผลในระหว่างโครงการ คือ ผู้ประเมินจะต้องทำการประเมินอยู่ตลอดเวลา เมื่อพบว่ามีปัญหาและอุปสรรค จะต้องจัดการแก้ไขทันที มิใช่ปล่อยให้ไปเป็นข้อบกพร่องอยู่เช่นนั้น จะเห็นได้ว่าในการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ.2545) นั้น มีการประเมินผลอยู่ตลอดเวลา เช่น โครงการวางแผนการสื่อสารโฆษณาและประชาสัมพันธ์ก็เช่นเดียวกัน ที่เกิดขึ้นเนื่องจากการประเมินความก้าวหน้าของการปฏิรูปการศึกษา เมื่อพบข้อบกพร่อง จึงนำมาวางแผนเพื่อทำการประชาสัมพันธ์ต่อไป

ในส่วนของการประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาโดยผู้เรียนเป็นศูนย์กลางตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ครั้งนี้ ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งเป็นวิธีที่สามารถวัดประสิทธิผลของการประชาสัมพันธ์ได้ดีที่สุด ทั้งนี้เพราะจุดประสงค์ของการวางแผนการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ มีความต้องการให้กลุ่มเป้าหมายมีทัศนคติที่ ยอมรับและสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษา ซึ่ง Bloom และ Dozier (1983) กล่าวว่า ถ้าการประชาสัมพันธ์มีวัตถุประสงค์เพื่อเปลี่ยนแปลงความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม การวัดในสิ่งเหล่านี้ จะเป็นตัวบ่งบอกถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ได้เหมาะสมกว่า ดังนั้นผู้ปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์จะ

ต้องใช้การวัดเชิงวัตถุประสงค์ในการวางแผนโครงการ ควรใช้การวิจัยประเมินผลในการตรวจสอบการดำเนินงานและวัดผลตามวัตถุประสงค์ ซึ่งจะช่วยให้การประชาสัมพันธ์เป็นกระบวนการที่สามารถวัดได้ในเชิงวิทยาศาสตร์ และจะได้รับการยอมรับจากผู้บริหารองค์กรมากขึ้น

ส่วนที่ 2 การศึกษา การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และ การยอมรับการปฏิรูปการศึกษาของครู

สมมติฐานข้อที่ 1. ครูที่มีความแตกต่างทางลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา รายได้ ประสบการณ์ความเป็นครู ประเภทของสังกัดโรงเรียน และระดับชั้นสอนที่แตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเรื่องการปฏิรูปการศึกษาต่างกัน

1.1 ครูในเขตกรุงเทพมหานครที่มีเพศแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุทธินิภา ศรีไสย์ (2544) ที่พบว่าอาจารย์ที่มีเพศต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก ไม่ว่าอาจารย์เพศหญิงหรือเพศชาย ต่างมีสถานะทางสังคมเดียวกัน หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือมีอาชีพเดียวกัน และคุณวุฒิทางการศึกษาไม่แตกต่างกันดังนั้นจึงน่าจะมีพฤติกรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปิดรับข่าวสารไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุจิรา คงรุ่งโรจน์ (2543) ที่พบว่า บุคคลที่เพศต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารไม่แตกต่างกัน โดยเนื่องมาจากสภาพสังคมในปัจจุบันเพศชายและเพศหญิงมีความสามารถเท่าเทียมกัน สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเหมือนกัน มีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนคล้ายคลึงกัน รวมทั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมการทำงานในหน่วยงานที่เหมือนกัน ดังนั้นจึงน่าจะมีพฤติกรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปิดรับข่าวสารไม่แตกต่างกัน

อีกประการหนึ่ง คือ เรื่อง "การปฏิรูปการศึกษา" เป็นเรื่องใหม่มากมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่อครูอย่างเท่าเทียม ครูทุกคนเริ่มต้นที่ศูนย์ แต่เปิดรับข้อมูลมาพร้อมๆ กัน ดังนั้นครูทุกคนจึงมีโอกาสเปิดรับเท่ากัน

1.2 ครูในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอายุแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาจากสื่อในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ช่อแก้ว ประสงค์สม (2542) พบว่าครูที่มีอายุ

ต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารไม่แตกต่างกัน เนื่องจากทั้งครูที่มีอายุมากและอายุน้อย ต่างก็ให้ความสนใจกับภาระงานสอนหนังสือ จึงทำให้ไม่มีเวลาในการเปิดรับข่าวสารมากนัก

แต่เมื่อพิจารณาในแต่ละสื่อแล้ว พบว่า ครูที่มีอายุแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาจากสื่ออินเทอร์เน็ตแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรัญญา ม้าลายทอง (2539) ศึกษาเรื่อง "การเปิดรับข่าวสารและการใช้การสื่อสารผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ของพนักงานในกลุ่มบริษัท ล็อกซ์เลย์ จำกัด (มหาชน)" ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารจากสื่ออินเทอร์เน็ตต่างกัน

สาเหตุที่ผลวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากสื่ออินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่เข้ามาแพร่หลายในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นนวัตกรรมอย่างหนึ่งสำหรับครู ซึ่งนอกจากจะต้องรู้วิธีใช้อินเทอร์เน็ตแล้ว ยังจำเป็นต้องมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ประกอบด้วย ดังนั้นครูที่มีอายุมากๆ อาจจะมีการยอมรับหรือใช้สื่ออินเทอร์เน็ตน้อยกว่า จึงทำให้ครูที่มีอายุต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่ออินเทอร์เน็ตต่างกัน

1.3 ครูในเขตกรุงเทพมหานครที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบูรณ์ ศรีวัฒนตระกูล (2540) พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารไม่แตกต่างกัน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาที่สูง โดยอยู่ในระดับปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งก็คือระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างไม่แตกต่างกันนัก ผู้ที่มีระดับการศึกษาไม่ต่างกัน จะมีนิสัยการใช้สื่อ หรือเปิดรับสื่อที่ไม่ต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธินิภา ศรีไสย์ (2544) พบว่าอาจารย์ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารไม่แตกต่างกัน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างแม้จะมีการศึกษาต่างกัน คือ ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก แต่ก็จัดได้ว่าเป็นกลุ่มที่มีการศึกษาอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน จึงทำให้มีการเปิดรับข่าวสารไม่แตกต่างกัน

1.4 ครูในเขตกรุงเทพมหานครที่มีรายได้แตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาจากสื่อในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุจิรา คงรุ่งโรจน์ (2543) ที่ศึกษาเรื่อง "การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับมาตรา 40 ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร

จักรไทย พุทธศักราช 2540 ของบุคลากรในองค์กรที่ดำเนินธุรกิจด้านการสื่อสารโทรคมนาคม" พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้แตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนไม่แตกต่างกัน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างทำงานในองค์กรลักษณะเดียวกัน ส่วนใหญ่มีการศึกษาใกล้เคียงกัน จึงมีสถานภาพการทำงานและรายได้ที่ใกล้เคียงกัน ทำให้การเปิดรับข่าวสารไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ Schramm (1964) ที่กล่าวว่า ถ้าคนมีการศึกษาสูงแล้ว ไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่ง/อาชีพใด มีฐานะเศรษฐกิจอย่างไร ความสนใจข้อมูลข่าวสารจะไม่แตกต่างกัน นอกจากนั้น สุทธิภา ศรีไสย์ (2544) ได้กล่าวไว้ว่า แม้รายได้ จะเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเลือกเปิดรับข่าวสารตามทฤษฎีการเปิดรับข่าวสารและแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร แต่ตัวแปรเหล่านี้ก็ไม่ได้มีอิทธิพลต่อการเปิดรับข่าวสารทั้งหมด หากเป็นเพียงปัจจัยที่มีอิทธิพลเพียงบางส่วนต่อการเปิดรับข่าวสารเท่านั้น

แต่เมื่อพิจารณาในแต่ละสื่อ พบว่า ครูที่มีรายได้แตกต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาจากสื่ออินเทอร์เน็ตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 สอดคล้องกับทฤษฎี "ลักษณะประชากรของผู้รับสาร ของ Schramm and Roberts ที่ว่า รายได้ก็มีบทบาทสำคัญต่อผู้รับสารด้วย รายได้ของคนย่อมเป็นเครื่องกำหนดความต้องการของคน ตลอดจนกำหนดความคิดของคนกับสิ่งต่างๆ และพฤติกรรมต่างๆ" นอกจากนั้นจากผลการวิจัย พบว่า แนวนิยมของผู้ที่มีรายได้ มากกว่า 25,000 บาท จะมีการเปิดรับสื่ออินเทอร์เน็ตมากกว่าผู้ที่มีรายได้ 6,000-10,000 บาท เนื่องจากการเปิดรับสื่อทางอินเทอร์เน็ตนั้นจะมีค่าใช้จ่ายที่สูงกว่าการเปิดรับจากสื่อปกติไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ หรือวิทยุ เนื่องจากการเปิดรับสื่อทางอินเทอร์เน็ตจำเป็นต้องมีเครื่องคอมพิวเตอร์ และต้องเสียค่าเช่าเวลาในการเล่นอินเทอร์เน็ต และจะเห็นได้ว่าในปัจจุบันเครื่องคอมพิวเตอร์ตามโรงเรียนต่างๆ นั้นมีจำนวนจำกัด จึงไม่เพียงพอที่จะให้บริการกับครูทุกคนได้ ดังนั้นครูบางท่านอาจเปิดรับสื่ออินเทอร์เน็ตที่บ้าน ซึ่งต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ด้วยตนเอง ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ครูที่มีรายได้สูงกว่ามีแนวโน้มที่จะมีการเปิดรับได้มากกว่าครูที่มีรายได้น้อย

1.5 ครูในเขตกรุงเทพมหานครที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ช่อแก้ว ประสงค์สม (2542) พบว่า ครูที่มีอายุการทำงานแตกต่างกัน มีการเปิดรับสารจากสื่อมวลชนไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารอยู่ในระดับต่ำที่ใกล้เคียงกัน นอกจากนั้นเรื่องการปฏิรูปการศึกษาเริ่มประกาศใช้ ปี พ.ศ. 2542 ดังนั้นครูที่มีประสบการณ์ไม่ว่าจะมากหรือน้อย ก็มีการเปิดรับข่าวสารนี้พร้อมกัน

จึงอาจกล่าวได้ว่าประสบการณ์ทำงานไม่ใช่ปัจจัยสำคัญที่ให้ครูที่ประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาต่างกัน

1.6 ครูในเขตกรุงเทพมหานครที่มีสังกัดแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยครูที่สังกัด สอน.คณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีการเปิดรับข่าวสารมากกว่า ครูที่สังกัดอาชีวศึกษา อาจเนื่องมาจากครูที่สังกัดเอกชน มีความกระตือรือร้นมากกว่า เพราะต้องการให้โรงเรียนเอกชนมีการพัฒนาคุณภาพตามการปฏิรูปการศึกษา เพื่อภาพลักษณ์ที่ดีกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมพร ประเสริฐสุข (2543) ศึกษาเรื่อง "การศึกษาการรับรู้และการพัฒนาตนเองของเครือข่ายครูในเขตกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับข่าวสารการปฏิรูปการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ" พบว่า ครูที่สังกัดต่างกัน มีการรับรู้ข่าวสารการปฏิรูปการศึกษาโดยรวมทุกสื่อแตกต่างกัน โดยครูสังกัดเอกชนมีการรับรู้สูงกว่าครูสังกัดรัฐบาล เนื่องจาก ครูที่สังกัดเอกชนมีความรู้สึกที่ตนเองมีสถานภาพในอาชีพไม่มั่นคงเท่าครูที่สังกัดรัฐบาล จึงเกิดความตระหนักว่าจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา รวมทั้งการเรียนการสอนตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้อย่างถูกต้อง และมีความเชื่อว่าข่าวสารดังกล่าวจะเกิดประโยชน์ต่อตนเอง และส่งผลต่อความมั่นคงในอาชีพ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ครูสังกัดเอกชนมีการเปิดรับข่าวสารแตกต่างจากครูสังกัดอื่น

1.7 ครูในเขตกรุงเทพมหานครที่สอนหนังสือระดับชั้นแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 (เป็นไปตามสมมติฐาน) โดยครูที่สอนระดับชั้นประถมศึกษามีการเปิดรับข่าวสารมากกว่าครูที่สังกัดอาชีวศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมพร ประเสริฐสุข (2543) พบว่า ครูที่สอนระดับชั้นแตกต่างกันมีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาแตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2. การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาของครู มีความสัมพันธ์กับความรู้ ทักษะคิด และการยอมรับการปฏิรูปการศึกษา

2.1 การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาของครูมีความสัมพันธ์กับความรู้

ผลการวิจัยพบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาจากสื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคล อินเทอร์เน็ต และกิจกรรม ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธนิภา ศรีไสย์ (2540) ชนินทร์ ต่วนชะเอม (2541) และ ทิพารัตน์ เด่นชัยประดิษฐ์ (2539) พบว่า การเปิดรับข่าวสารไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้

เหตุผลของข้อค้นพบครั้งนี้ อาจเนื่องมาจากจากประชาสัมพันธ์ที่ยังไม่ต่อเนื่อง และทั่วถึง ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยที่พบว่า ครูมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ จึงอาจทำให้ได้รับข่าวสารเรื่องดังกล่าวน้อย ประกอบกับเรื่อง "การปฏิรูปการศึกษา" เป็นเรื่องใหม่สำหรับทุกคน เลยทำให้ครูมีความรู้ใหม่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน

นอกจากนั้นตามแนวคิดของสื่อมวลชน (ปรมะ สตะเวทิน, 2538) สรุปได้ว่า สื่อมวลชนไม่มีอิทธิพลโดยตรงต่อประชาชน แต่เป็นเพียงผู้สนับสนุนความคิดเห็น ทศนคติ หรือทำที่ดั้งเดิมเท่านั้น การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากสื่อมวลชนเกิดขึ้นต่อเมื่อบุคคลมีความโน้มเอียงที่จะเปลี่ยนแปลงอยู่ก่อนแล้ว ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงระดับความรู้จึงไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน

2.2 การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาของครูมีความสัมพันธ์กับทัศนคติ

ผลการวิจัยพบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาจากสื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคล อินเทอร์เน็ต และกิจกรรม ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการปฏิรูปการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนินทร์ ต่วนชะเอม (2541) รุจิรา คงรุ่งโรจน์ (2543) ชนายนันท์ คงธนาทิทธิ (2543) ที่พบว่า การเปิดรับข่าวสารไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ โดย ชนินทร์ ต่วนชะเอม (2541) ได้กล่าวว่า เมื่อการเปิดรับไม่สัมพันธ์กับความรู้ การเปิดรับย่อมไม่สัมพันธ์กับการเกิดทัศนคติด้วย เพราะการขาดความรู้อันเป็นอันดับแรกที่จะต้องเกิดก่อนการเกิดทัศนคติ สอดคล้องกับแนวคิดของโรเจอร์ (Roger, 1971) ซึ่งกล่าวไว้ว่า "เมื่อผู้รับสารได้รับสารเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ก็จะทำให้เกิดความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ และความรู้ ความเข้าใจ จะทำให้เกิดทัศนคติกับเรื่องนั้น และขั้นสุดท้ายก็จะก่อให้เกิดพฤติกรรมที่กระทำต่อเรื่องนั้นๆ ตามมา"

นอกจากนี้อาจเนื่องมาจาก การเปิดรับข่าวสารของครุมีปริมาณน้อย สื่อต่างๆ จึงไม่สามารถโน้มน้าวใจและดึงดูดใจผู้รับสารได้ ซึ่ง ชนนานันท์ คงธนาฤทธิ์ (2543) ได้กล่าวถึง แนวคิดของ Josep T' Klapper เกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อมวลชนต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติไว้ว่า สื่อมวลชนไม่ได้มีอิทธิพลต่อประชาชนโดยตรงแต่จะมีอิทธิพลโดยอ้อม ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ คือสื่อมวลชนเป็นเพียงแรงเสริมที่สนับสนุนทัศนคติ ค่านิยม ตลอดจนแนวโน้มด้านพฤติกรรมของประชาชนให้เข้มแข็งขึ้น และพร้อมที่จะแสดงออกมาเมื่อมีแรงจูงใจหรือเมื่อมีโอกาสเหมาะสม และสื่อมวลชนอาจเปลี่ยนทัศนคติของประชาชนได้เล็กน้อย และมักเป็นทัศนคติที่ยังไม่มั่นคง อิทธิพลของสื่อมวลชนในการเปลี่ยนแปลงเช่นนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อบุคคลมีความโน้มเอียงที่จะเปลี่ยนแปลงอยู่แล้ว

2.3 การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาของครุมีความสัมพันธ์กับการยอมรับ

การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาจากสื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคล อินเทอร์เน็ต และกิจกรรม มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการปฏิรูปการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2 ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ สุทธินิภา ศรีไธย์ (2544) ชินินทร์ ต่วนชะเอม (2541) ทิพารัตน์ เด่นชัยประดิษฐ์ (2539) และ สุชัญญา ลิ้มสกุล (2541) พบว่าการเปิดรับข่าวสารไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับ

นอกจากนั้นอาจกล่าวได้ว่า "เรื่องการปฏิรูปการศึกษา" เป็นเรื่องที่ครุต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และเห็นความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงทางด้านการศึกษา ดังนั้นการที่ครุมีการเปิดรับข่าวสารน้อย ก็จะทำให้ครุมีความรู้ ความเข้าใจน้อยตามไปด้วย ในทางตรงกันข้าม ถ้าครุเปิดรับข่าวสารมาก จะยิ่งทำให้ครุเกิดความเข้าใจ และเห็นความสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา และทำให้เกิดการยอมรับมากขึ้นตามไปด้วย ดังนั้นจึงจะเห็นได้ว่า การเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับการยอมรับ

สมมติฐานข้อที่ 3. ลักษณะทางประชากรมีความสัมพันธ์กับความรู้ทัศนคติ และการยอมรับการปฏิรูปการศึกษา

3.1 ครูในเขตกรุงเทพมหานครที่มีเพศแตกต่างกัน มีความรู้ ทักษะ และ การยอมรับการปฏิรูปการศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน)

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนนันท์ คงธนาฤทธิ์ (2543) ที่ศึกษาเรื่อง "การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และ การยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ดัดต่อพันธุกรรม (GMOs) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร" พบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีความรู้ ทักษะ และ การยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ดัดต่อพันธุกรรม (GMOs) ไม่แตกต่างกัน และงานวิจัยของ ชรินทร์ ต่วนชะเอม (2541) ที่ศึกษาเรื่อง "การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และ การมีส่วนร่วมในโครงการ "รักไทยให้ถูกทาง" ของนิสิต นักศึกษา มหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชน" พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกัน มีความรู้ ทักษะ และ การมีส่วนร่วมในโครงการ "รักไทยให้ถูกทาง" ไม่แตกต่างกัน

3.2 ครูในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอายุแตกต่างกัน มีความรู้ ทักษะ ไม่แตกต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน) แต่มีการยอมรับการปฏิรูปการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (เป็นไปตามสมมติฐาน)

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ช่อแก้ว ประสงค์สม (2542) ที่ศึกษาเรื่อง "การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และ การมีส่วนร่วมในโครงการโรงเรียนสีขาว ของครูและอาจารย์ระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร" พบว่า ครูและอาจารย์ที่อายุแตกต่างกัน มีความรู้ ทักษะ ไม่แตกต่างกัน แต่มีการยอมรับโครงการสีขาวแตกต่างกัน

3.3 ครูในเขตกรุงเทพมหานครที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความรู้ ทักษะ และ การยอมรับการปฏิรูปการศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน)

สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธนิภา ศรีไสย์ (2544) ที่ศึกษาเรื่อง "การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และ ความต้องการออกนอกระบบราชการของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ" พบว่า อาจารย์ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความรู้ และ การยอมรับไม่แตกต่างกัน และงานวิจัยของ ช่อแก้ว ประสงค์สม (2542) ที่พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการยอมรับไม่แตกต่างกัน

3.4 ครูในเขตกรุงเทพมหานครที่มีรายได้แตกต่างกัน มีความรู้ และทัศนคติ ไม่แตกต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน) แต่มีการยอมรับการปฏิรูปการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (เป็นไปตามสมมติฐาน)

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิทร์ ต่วนชะเอม (2541) ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้แตกต่างกัน มีความรู้ และทัศนคติไม่แตกต่างกัน แต่มีส่วนร่วมในโครงการ "รักไทยให้ถูกทาง" แตกต่างกัน

3.5 ครูในเขตกรุงเทพมหานครที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความรู้ ทัศนคติ และการยอมรับการปฏิรูปการศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน)

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ช่อแก้ว ประสงค์สม (2542) ที่พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความรู้ ทัศนคติ และมีส่วนร่วมในโครงการโรงเรียนสีขาวไม่แตกต่างกัน

3.6 ครูในเขตกรุงเทพมหานครที่มีสังกัดแตกต่างกัน มีความรู้ ทัศนคติ ไม่แตกต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน) แต่มีการยอมรับการปฏิรูปการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (เป็นไปตามสมมติฐาน) เนื่องจากครูมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ จึงทำให้ครูที่สังกัดแตกต่างกันมีความรู้ และทัศนคติไม่แตกต่างกัน แต่สาเหตุที่มีการยอมรับต่างกันนั้น อาจเป็นเพราะการยอมรับการปฏิรูปการศึกษาเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในแต่ละสังกัด ซึ่งถ้าโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดใดมีการยอมรับการปฏิรูปการศึกษา ย่อมหมายถึงระบบการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดนั้นมีความ คุณภาพ ส่งผลถึงจำนวนผู้ที่ต้องการไปเรียนที่โรงเรียนนั้นๆ ด้วย

3.7 ครูในเขตกรุงเทพมหานครที่สอนหนังสือระดับชั้นแตกต่างกัน มีความรู้ และทัศนคติ ไม่แตกต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน) แต่มีการยอมรับการปฏิรูปการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (เป็นไปตามสมมติฐาน) อาจเนื่องมาจากในการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนในแต่ละระดับชั้นนั้นมีเนื้อหา และการจัดกิจกรรมที่แตกต่างกัน ยิ่งสอนระดับชั้นที่สูงขึ้น เนื้อหาในการเรียนการสอนยิ่งยากขึ้น จึงทำให้ครูที่สอนในระดับชั้นแตกต่างกัน มีการยอมรับการปฏิรูปการศึกษาแตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 4. ความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษามีความสัมพันธ์กับทัศนคติของครูต่อการปฏิรูปการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษามีความสัมพันธ์กับทัศนคติของครูต่อการปฏิรูปการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐัธนา แสงอร่าม (2542) บุญจิระ พุทธิศรี (2541) สุชญญา ลิ้มสกุล (2541) พบว่า ความรู้มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ

สำหรับแนวคิดที่สามารถอธิบายผลการทดสอบสมมติฐานนี้ คือ องค์ประกอบของทัศนคติ Harry C. Triandis (1971) อธิบายไว้ว่า ทัศนคติประกอบขึ้นด้วยส่วนประกอบ 3 ส่วน มีความรู้ความเข้าใจเป็นหนึ่งในองค์ประกอบนี้ จึงอาจกล่าวได้ว่า หากบุคคลมีความรู้ที่สิ่งใดดีก็มักจะมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น หากมีความรู้มาก่อนว่าสิ่งใดไม่ดี ก็จะมีทัศนคติไม่ดีต่อสิ่งนั้น และทัศนคติของบุคคลสามารถถูกทำให้เปลี่ยนแปลงได้หลายวิธี อาจจะเป็นโดยวิธีที่บุคคลได้รับข่าวสารต่างๆ ซึ่งมาจากบุคคลอื่นๆ หรือสื่อมวลชนต่างๆ ข่าวสารที่ได้รับจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์ประกอบของทัศนคติในส่วนของความรู้หรือความคิด (Cognitive Component) ดังนั้นจะเห็นได้ว่าความรู้เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ นอกจากนี้แนวคิดของ ฟิลิป จี. ซิมบาร์โด และคณะ (Philip G. Zimbardo et al, อ้างใน ฐัธนา แสงอร่าม, 2542) ซึ่งสรุปได้ว่าการเปลี่ยนแปลงทัศนคติขึ้นอยู่กับความรู้ คือ ถ้ามีความรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติก็จะมีเปลี่ยนแปลงด้วยความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกัน

สมมติฐานข้อที่ 5. ความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษามีความสัมพันธ์กับการยอมรับการปฏิรูปการศึกษาของครู

ผลการวิจัยพบว่า ความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษามีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการยอมรับการปฏิรูปการศึกษาของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบูรณ์ ศรีวัฒนะตระกูล (2540) พบว่าความรู้มีความสัมพันธ์กับการยอมรับ โดยกล่าวว่า เนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างได้รับอิทธิพลจากการเผยแพร่ความรู้จากโครงการ โดยมีพื้นฐานมาจากการได้รับความรู้และเกิดทัศนคติที่ดี จึงแปลตามสารที่ได้รับ และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและการมีส่วนร่วม

สมมติฐานข้อที่ 6. ทักษะคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษามีความสัมพันธ์กับการยอมรับการปฏิรูปการศึกษาของครู

ผลการวิจัยพบว่า ทักษะคิดต่อการปฏิรูปการศึกษามีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการยอมรับการปฏิรูปการศึกษาของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงเป็นไปตามสมมติฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญจิระ พุทธิศรี (2541) ฐัธนา แสงอร่าม (2542) สุทธินา ศรีไสย์ (2544) พบว่าทักษะคิดมีความสัมพันธ์กับการยอมรับ

อีกทั้งแนวคิดของ Norman L. Mun ที่กล่าวว่า ทักษะคิดเป็นความรู้สึกและความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งของ บุคคล สถานการณ์ สถาบัน และข้อเสนอใดๆ ในทางที่ยอมรับหรือปฏิเสธ ซึ่งมีผลทำให้บุคคลพร้อมที่จะแสดงปฏิกิริยาตอบสนองด้วยพฤติกรรมตามแนวความคิดนั้น นอกจากนั้นแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของทักษะคิด ที่ Harry C. Triandis (1971) ได้กล่าวไว้ว่า ทักษะคิดประกอบขึ้นด้วยส่วนประกอบ 3 ส่วนนั้น ส่วนที่สามารถนำมาอธิบายผลจากการวิจัยได้ดี คือ ส่วนของพฤติกรรม หรือส่วนของแนวโน้มในการกระทำหรือแสดงออก หมายถึง ส่วนของแนวโน้มเพียงในการที่จะปฏิบัติของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ไปในทางใดทางหนึ่ง อันเป็นผลมาจากความรู้ ความคิด และความรู้สึก ซึ่งโดยทั่วไปมักจะพบว่ามีการแสดงออกทางพฤติกรรมไปตามทักษะคิด นอกจากนี้ Danial Katz (1960) ยังได้ให้แนวคิดสนับสนุนความสัมพันธ์ของทักษะคิดและพฤติกรรมว่า ตัวบุคคลทุกคนจะอาศัยทักษะคิดเป็นเครื่องยึดถือสำหรับการปรับพฤติกรรมของตนให้เป็นไปในทางที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนสูงที่สุด และให้มีผลเสียน้อยที่สุด ดังนั้นทักษะคิดจึงสามารถทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญที่จะสะท้อนให้เห็นถึงเป้าหมายที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ของบุคคลได้ และด้วยสิ่งเหล่านี้เองที่จะทำให้แนวโน้มของพฤติกรรมเป็นไปในทางที่ต้องการมากที่สุด

นอกจากนั้นการสื่อสารก็มีบทบาทที่สำคัญในการนำข่าวสารไปเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดของประชาชน สื่อมวลชนนอกจากจะทำหน้าที่ในการให้ความบันเทิง ให้ข่าวสารข้อเท็จจริง ให้การศึกษา ซึ่งแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่มวลชนในสังคมแล้ว สื่อมวลชนยังสามารถทำหน้าที่ได้ดีอีกประการหนึ่งในการช่วยให้บริการสาธารณะ การเสนอข่าวหรือแจ้งข่าวสารที่มีประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม สื่อมวลชนสามารถกระจายข่าวสารได้อย่างกว้างขวาง ไปสู่ประชาชนจำนวนมาก ทุกเพศ วัย และฐานะ อาชีพ จึงทำให้สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดของประชาชนอย่างกว้างขวาง มีอิทธิพลต่อ

การชักจูงใจให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ทักษะคิด ความเชื่อ พฤติกรรม และแบบแผนของการดำรงชีพในสังคม (วิรัช ลภีรัตนกุล, 2538 : 179-180)

สมมติฐานข้อที่ 7. การเปิดรับข่าวสารสามารถอธิบายเรื่องการยอมรับการปฏิรูปการศึกษาได้ดีที่สุด

ผลการวิจัยพบว่า การเปิดรับข่าวสารไม่ได้เป็นตัวแปรที่สามารถอธิบายการยอมรับการปฏิรูปการศึกษาได้ดีที่สุด หากแต่เป็นเพียงตัวแปรหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการยอมรับการปฏิรูปการศึกษาเท่านั้น ในขณะที่ปริมาณข่าวสารด้านเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาที่ได้รับเป็นตัวแปรที่สามารถอธิบายการยอมรับการปฏิรูปการศึกษาได้ดีที่สุด โดยปริมาณข่าวสารด้านเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาเพียงตัวเดียวสามารถอธิบายการยอมรับการปฏิรูปการศึกษาได้ 22.89% จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 7

สำหรับสาเหตุที่การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา ไม่ได้เป็นตัวแปรที่สามารถอธิบายการยอมรับการปฏิรูปการศึกษาได้ดีที่สุด อาจเนื่องมาจาก ครูมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาอยู่ในระดับที่ต่ำ จึงอาจทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาไม่เพียงพอ ซึ่งผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า ครูมีความรู้อยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ประกอบกับ ครู จะเลือกเปิดรับข่าวสารตามที่ตนสนใจเท่านั้น ตามกระบวนการเลือกรับข่าวสารของ โจเซฟ ที แคลปเปอร์ (1960) ซึ่งเรียกว่า การเลือกเปิดรับ (Selective Exposure) คือ บุคคลจะเลือกเปิดรับสื่อและข่าวสารจากแหล่งสารที่มีอยู่ด้วยกันหลายแห่ง เช่น เลือกฟังวิทยุสถานีใดสถานีหนึ่ง เลือกชมรายการโทรทัศน์บางรายการ และก็ไม่เชื่อว่าทุกข่าวสารจากสื่อที่เลือก อ่าน ฟัง หรือดูจะได้รับความสนใจ แต่จะมีการเลือกให้ความสนใจ (Selective Attention) ตามความคิด ความสนใจของตน เช่น เลือกให้ความสนใจข่าวเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาเฉพาะประเด็นที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของตนเอง โดยหลีกเลี่ยงที่จะสนใจข่าวที่ขัดแย้งกับทัศนคติของตนเอง และเมื่อบุคคลเปิดรับข่าวสารแล้ว ก็จะเลือกรับรู้และตีความข่าวสาร (Selective Perception and Interpretation) ตามทัศนคติ ความต้องการของตน ฉะนั้นในบางครั้งอาจมีการบิดเบือนข่าวสารเพื่อให้สอดคล้องกับทัศนคติ และความต้องการของตน ส่วนในขั้นตอนสุดท้ายบุคคลจะเลือกจดจำ (Selective Retention) ข่าวสารเฉพาะส่วนที่ตรงกับความต้องการ ทัศนคติของตนเอง ดังนั้นในบางครั้งข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา อาจจะไม่ได้รับความสนใจ หรือมีการบิดเบือนข่าวสารเพื่อให้ตรงกับทัศนคติของตนเอง จึงทำให้การเปิดรับข่าวสารไม่สามารถทำให้เกิดการยอมรับได้ดีที่สุด

ส่วนสาเหตุที่ทำให้ปริมาณข่าวสารด้านเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาที่ครูได้รับ เป็นตัวแปรที่อธิบายการยอมรับการปฏิรูปการศึกษาได้ดีที่สุด อาจเนื่องมาจากการศึกษานั้นมีผลกระทบโดยตรงต่อผู้เรียน ดังนั้นการที่จะให้ครูต้องปรับเปลี่ยนวิธีการสอนจากแบบเดิมที่เคยใช้ มาเป็นแบบใหม่ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูต้องได้รับทราบเนื้อหาในปริมาณที่มากพอ ไม่ว่าจะเป็นความสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา เทคนิคการจัดการเรียนการสอน การเขียนแผนการสอน การจัดทำสื่อ วิธีการจัดการเรียนการสอนที่ประสบผลสำเร็จ การประเมินผลนักเรียน ฯลฯ ซึ่งถ้าครูได้รับเนื้อหาที่ชัดเจน และมากพอ ก็ทำให้ครูมีความมั่นใจที่จะยอมรับการปฏิรูปการศึกษาได้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัยพบว่า การเปิดรับข่าวสารของครูมีความสัมพันธ์กับการยอมรับการปฏิรูปการศึกษา ดังนั้น ควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อต่างๆ ให้มีความถี่มากยิ่งขึ้น และควรมีการแจ้งรายละเอียดในเรื่องเวลาออกอากาศของรายการต่างๆ ผ่านไปทางโรงเรียน เพื่อให้ครูจะได้มีโอกาสได้รับข่าวสารมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ ถ้าครูมีโอกาสเปิดรับข่าวสารมาก ก็ทำให้เกิดการยอมรับการปฏิรูปการศึกษามากขึ้นตามไปด้วย

2. จากผลการวิจัย พบว่า ปริมาณข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา เป็นตัวแปรที่ทำให้ครูยอมรับการปฏิรูปการศึกษาได้ดีที่สุด ดังนั้นในการทำสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา ควรทำสื่อให้เนื้อหาอ่านเข้าใจได้ง่าย และออกแบบให้น่าสนใจชวนติดตาม เนื่องจากเรื่องการศึกษา ไม่ว่าจะแนวนโยบาย หรือรูปแบบวิธีการจัดการเรียนการสอน บางเรื่องเข้าใจยาก ครูบางท่านอาจไม่มีความเข้าใจกับประเด็นเหล่านี้ ดังนั้นถ้าครูได้ข่าวสารที่อ่านแล้วเข้าใจง่าย ไม่สับสนจะทำให้เกิดการยอมรับการปฏิรูปการศึกษาได้ดีขึ้น

3. เนื่องจากในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเรื่องการศึกษาทางสื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ หรือสื่อสิ่งพิมพ์ บางครั้งกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญ คือ ครู นั้นไม่สามารถที่จะเปิดรับข่าวสารได้ ด้วยข้อจำกัดในเรื่องของเวลา และภาระหน้าที่ ทำให้ครูมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อดังกล่าวอยู่ในระดับที่ต่ำ ดังนั้นในการเลือกรายการต่างๆ ควรอยู่ในช่วงที่ครูสามารถเปิดรับข่าวสารได้ เช่น วันเสาร์-อาทิตย์ หรือช่วงเย็น นอกจากนั้นควรให้โรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์เพิ่มมากขึ้น เช่น เสียงตามสายตอนช่วงเช้าก่อนเข้าเรียน

4. จากผลการวิจัย พบว่า การเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่างๆ ครูมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลมากที่สุด ดังนั้นควรเพิ่มบทบาทของสื่อบุคคลให้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากการใช้สื่อบุคคลจะเป็นตัวอย่างและแบบอย่างที่ดีในการประชาสัมพันธ์ เพราะสื่อบุคคลมีอิทธิพลในการที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ความเชื่อ และทำให้เกิดการยอมรับการปฏิรูปการศึกษาได้ดีที่สุด ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูต้นแบบ หรือเพื่อนครู

5. ควรมีการจัดกิจกรรมตามกลุ่มโรงเรียนเพื่อให้ครูเข้ามามีส่วนร่วม เพราะบางครั้งการจัดกิจกรรมซึ่งเป็นงานใหญ่ อาทิ ที่ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ ครูบางโรงเรียนไม่สามารถไปร่วมงานได้ แต่การจัดงานในกลุ่มโรงเรียนเดียวกันจะทำให้ครูสะดวกในการเดินทาง อาทิ การจัดนิทรรศการ การไปดูโรงเรียนในกลุ่มตนเองที่ดำเนินการปฏิรูปการศึกษาแล้วประสบผลสำเร็จ เพราะการจัดกิจกรรมเหล่านี้ครูที่ไปร่วมงานจะมีจำนวนที่เหมาะสมกับขนาดของงาน ทำให้ดูงานได้สะดวก และครูสามารถศึกษาหาความรู้ในประเด็นที่สนใจได้

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ในส่วนของกระบวนการประชาสัมพันธ์มุ่งศึกษาเฉพาะสำนักงานคณะกรรมการการปฏิรูปการศึกษาเท่านั้น แต่ในส่วนของกระบวนการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษานั้น ยังมีหน่วยงานราชการอื่นๆ อีกที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ถ้าจะศึกษาถึงกระบวนการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานอื่นๆ ประกอบ จะทำให้มีความชัดเจนในเรื่องการประชาสัมพันธ์เรื่องการศึกษามากยิ่งขึ้น

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เจาะจงเฉพาะครูในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น แต่จะเห็นได้ว่าในการประชาสัมพันธ์มุ่งเน้นไปที่กลุ่มเป้าหมาย คือ 1. ผู้บริหารสถานศึกษา 2. ครู 3. พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ 4. ผู้เรียน ดังนั้นถ้าสามารถศึกษาการเปิดรับข่าวสารความรู้ ทัศนคติ และการยอมรับของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มอื่น หรือศึกษาในภาคอื่นๆ จะทำให้ทราบผลของการประชาสัมพันธ์ได้ดียิ่งขึ้น

3. ควรมีการศึกษาว่าครูต้องการข่าวสารประเด็นใดบ้าง หรือมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องใดน้อยแต่มีความสำคัญ เพื่อนำข้อมูลตรงจุดนี้มาวางแผนในการจัดทำสื่อเพื่อให้ตรงกับความต้องการและความสนใจของครู